

Brusel 14. března 2024
(OR. en)

7725/24

Interinstitucionální spis:
2023/0234(COD)

ENV 296
COMPET 321
SAN 160
MI 299
IND 154
CONSOM 105
ENT 64
FOOD 42
AGRI 219
CODEC 797

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Rada
Č. dok. Komise:	11624/23 + ADD 1 – COM(2023) 420 final
Předmět:	Návrh SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech – politická rozprava

1. Dne 5. července 2023 Komise předložila návrh cílených změn směrnice 2008/98/ES (dále „rámcová směrnice o odpadech“), které se soustředí na dvě odvětví náročná na zdroje: textilní a potravinářské odvětví. Návrh je nedílnou součástí žádoucích výstupů Zelené dohody pro Evropu a navazuje na iniciativy Komise, jako je nový akční plán pro oběhové hospodářství, strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a strategie EU pro udržitelné a oběhové textilní výrobky.

2. Dne 12. července 2023 předložila Komise na zasedání Pracovní skupiny pro životní prostředí legislativní návrh a související posouzení dopadů. Pracovní skupina návrh podrobně posoudila a informovala předsednictví o práci na kompromisních zněních během dalších šesti zasedání. Na základě těchto jednání a písemných připomínek předložených delegacemi připravuje předsednictví mandát Rady k jednání, který má být zveřejněn před koncem legislativního cyklu. V zájmu dosažení dalšího pokroku v této záležitosti byly určeny dvě otázky, které vyžadují politické vedení ze strany Rady.
 3. S cílem poskytnout pokyny pro jednání na nadcházejícím zasedání Rady pro životní prostředí konajícím se dne 25. března 2024 vypracovalo předsednictví podkladový dokument a otázky ve znění uvedeném v příloze této poznámky.
-

**Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2008/98/ES
o odpadech**

– Poznámka předsednictví s otázkami pro ministry –

Změna rámcové směrnice o odpadech, kterou předložila Komise dne 5. července 2023, se zaměřuje na dvě odvětví náročná na zdroje – textilní a potravinářské odvětví – a jejím cílem je zvýšit pokrok EU v rámci Zelené dohody pro Evropu a iniciativ Komise, jako je nový akční plán pro oběhové hospodářství, strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ a strategie EU pro udržitelné a oběhové textilie. Cílem pozměňovacího návrhu je snížit environmentální a klimatické dopady nakládání s textilním odpadem a produkcí potravinového odpadu a zvýšit kvalitu životního prostředí a zlepšit veřejné zdraví v těchto oblastech v souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady a přispět k potravinovému zabezpečení.

Aktuální stav jednání v rámci Rady

Návrh posuzuje Pracovní skupina pro životní prostředí. Jeho prezentace proběhla v Pracovní skupině pro životní prostředí za španělského předsednictví dne 12. července 2023. Během zasedání Rady pro zemědělství a rybolov konaného dne 23. října 2023 proběhla výměna názorů ministrů na tento návrh.

Belgické předsednictví věnovalo podrobným jednáním o návrhu šest zasedání Pracovní skupiny pro životní prostředí. Členské státy vyjádřily celkově pozitivní reakce ohledně jejích cílů, a to jak v oblasti potravinového, tak textilního odpadu. V návaznosti na podrobnou diskusi na zasedáních Pracovní skupiny pro životní prostředí předložilo předsednictví návrh revidovaného znění obsahující změny týkající se politických i technických aspektů, řešení klíčových otázek, vyjasnění návrhu doplněním definic a zajištění souladu s jinými právními předpisy (týkajícími se odpadů).

Potravinový odpad

Stávající rámcová směrnice o odpadech již předpokládá, že členské státy přijmou programy předcházení vzniku potravinového odpadu a jako jedno z opatření, které je třeba zahrnout, uvádí mimo jiné podporu darování potravin. Delegace obecně uvítaly navrhovaná nová opatření k předcházení vzniku potravinového odpadu a rovněž návrh předsednictví, aby bylo vyjasněno, že tento seznam je minimálním seznamem opatření, která mají členské státy ve svých programech předcházení vzniku potravinového odpadu přijmout. Některé delegace chtějí na tento seznam doplnit další opatření, a to buď v článku, nebo v příloze IV jako příklady, jiné požádaly o větší flexibilitu, pokud jde o opatření k předcházení vzniku potravinového odpadu, která mají být přijata.

Do působnosti těchto navrhovaných právně závazných cílů v oblasti snižování množství potravinového odpadu spadá zpracování a výroba, maloobchod a jiné způsoby distribuce potravin, v restauracích a stravovacích službách a také v domácnostech. Konkrétněji se navrhuje, aby byly do roku 2030 na vnitrostátní úrovni dosaženy tyto cíle:

- snížení produkce potravinového odpadu při zpracování a výrobě o 10 % ve srovnání s množstvím vyprodukovaným v roce 2020;
- snížení produkce potravinového odpadu na obyvatele společně v maloobchodě a jiných způsobech distribuce potravin, v restauracích a stravovacích službách a v domácnostech o 30 % ve srovnání s množstvím vyprodukovaným v roce 2020.

Diskutovalo se o tom, že návrh nestanoví cíl snížení primární produkce. V rámci plánovaného přezkumu do konce roku 2027 je možné se touto otázkou zabývat a rozšířit cíle na další fáze potravinového řetězce.

Pokud jde o navrhované cílové úrovně, na základě různých výzev členských států se projednávaly možnosti jejich zvýšení nebo snížení. Jedním z hlavních bodů diskuse byla otázka nepoživatelné části potravinového odpadu zahrnutá do navrhovaných cílů, kterou nelze snadno omezit. V této fázi nelze v této otázce pokročit, neboť není dohodnuta definice jedlého potravinového odpadu a není k dispozici dostatek příslušných údajů pro roky 2020 a 2021. Tento pozměňovací návrh by měl podpořit zlepšení metod měření jedlé části potravinového odpadu a upřesnit, že přezkum v roce 2027 by se měl zaměřit na cíl týkající se jedlé části potravin.

Členské státy vyjádřily obavy ohledně volby roku 2020 jako výchozího roku vzhledem k dopadu pandemie COVID-19 a uvítaly možnost zvolit dřívější referenční rok, budou-li k dispozici potřebné údaje. Členské státy rovněž navrhly, že by mělo být možné zvolit pozdější referenční rok.

V rámci technické diskuse se rovněž projednával možný korekční faktor, který zohledňuje dopad cestovního ruchu na úroveň plýtvání potravinami.

Textilní odpad

Pozměňovací návrh zavádí systém rozšířené odpovědnosti výrobce v případě textilu, kdy mají výrobci textilních výrobků nést náklady spojené s nakládáním s textilním odpadem. Tyto systémy pak budou motivovat ke snižování množství odpadu a zvyšování oběhivosti textilních výrobků. Členské státy obecně vyzývají k tomu, aby do systémů rozšířené odpovědnosti výrobců byly zahrnuty mikropodniky, přičemž uznávají, že je potřeba zmírnit nepřiměřenou administrativní zátěž pro tyto výrobce, což lze.

Aby se zabránilo nedostatečnému financování systémů rozšířené odpovědnosti výrobce v členských státech, ve kterých na vnitrostátní trh ve velké míře přicházejí použité textilie, bylo navrženo, aby členské státy měly možnost zahrnout do systémů rozšířené odpovědnosti výrobce provozovatele komerčních zařízení pro opětovné použití s cílem pokrýt náklady na zpracování textilního odpadu. Režim financování systémů rozšířené odpovědnosti výrobce by v pozdější fázi měla posoudit Komise.

Jedním z cílů návrhu, který má širokou podporu členských států, je zastavit nezákonné postupy přepravy textilního odpadu pod záminkou, že se jedná o použitý textil. Z tohoto důvodu návrh stanoví, že před profesionálním tříděním se všechny odděleně sebrané použité a odpadní textilní výrobky, výrobky související s textilem a obuvnické výrobky (souhrnně „textil“) považují za odpad, s výjimkou použitého textilu profesionálně posouzeného provozovateli zařízení pro opětovného použití nebo subjekty sociální ekonomiky v místě sběru od konečných uživatelů, které by neměly být považovány za odpad. Profesionální třídění by mělo umožnit jasně rozlišit mezi přepravou odpadního textilu a použitého textilu určeného k opětovnému použití. Přeprava odpadního textilu (určeného například k recyklaci nebo k přípravě k opětovnému použití, jako je další třídění nebo oprava) bude i nadále podléhat nařízení o přepravě odpadů, zatímco profesionální přeprava použitého textilu, který není odpadem a je určen k opětovnému použití, bude podléhat zvláštním ustanovením rámcové směrnice o odpadech.

Ve stávajících systémech sběru textilií v členských státech hrají klíčovou úlohu subjekty sociální ekonomiky. Návrh jejich klíčovou úlohu ve stávajících systémech sběru textilií uznává a jeho cílem je zachovat a podporovat jejich činnosti v oblasti řízení používaného textilu v souvislosti s rozšířenou odpovědností výrobce. Předsednictví navrhlo jasně vymezit subjekty sociální ekonomiky s cílem zabránit mezerám, chránit činnosti subjektů sociální ekonomiky a vyjasnit jejich povinnosti, pokud jde o podávání zpráv a třídění.

Kromě již existujících povinností členských států zavést tříděný sběr textilu do 1. ledna 2025 návrh stanoví, že členské státy zajistí, aby systém sběru zavedený organizacemi odpovědnosti producentů udržoval trvalý růst míry tříděného sběru tak, aby bylo dosaženo technicky proveditelné úrovně tříděného sběru, s ohledem na osvědčené postupy. Vzhledem k nedostatku spolehlivých údajů návrh nestanoví žádné cíle v oblasti předcházení vzniku, opětovného použití nebo recyklace odpadního textilu. Případnou doložkou o přezkumu do konce roku 2028 by mohla být Komise pověřena, aby stanovení cílů pro předcházení vzniku odpadů, sběr, přípravu k opětovnému použití a recyklaci odpadních textilií zvažila.

Otázky pro ministry

- *Souhlasíte s tím, že s ohledem na rozsah dostupných údajů shromážděných při nedávném monitorování potravinového odpadu jsou navrhované závazné cíle přiměřené a proveditelné pro členské státy, aby přispěly k dosažení cíle udržitelného rozvoje, jímž je snížení celosvětového potravinového odpadu na úrovni maloobchodu a spotřebitelů o 50 % na obyvatele a snížení ztrát potravin ve výrobních a dodavatelských řetězcích do roku 2030?*
 - *Domníváte se, že vzhledem k potřebě řešit dopad textilního odpadu na životní prostředí je navrhovaná rozšířená odpovědnost výrobců textilu účinným opatřením založeným na zásadách hierarchie způsobů nakládání s odpady, které zároveň respektuje a posiluje úlohu subjektů sociální ekonomiky?*
-